

Remissvar

Datum
2026-09-09

Ert datum
2026-06-08

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Dnr
2026-00858-1

Er beteckning
Ju2026/01198

Handläggare
Johan Wockelberg Hedlund

Mer flexibla regler om verkställighet av häktning och fängelsestraff (SOU 2026:30)

Statskontoret tillstyrker förslagen i delbetänkandet. Vi avstår från att ta ställning till utredarens bedömning att förslagen är förenliga med regeringsformen, EU-rätten och Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Det ligger utanför Statskontorets kärnkompetens att bedöma detta.

Rimliga åtgärder för att ge Kriminalvården ökat handlingsutrymme vid placering av frihetsberövade

Den bild som utredaren tecknar av platsbristen och dess konsekvenser ligger i linje med det vi har observerat i vårt pågående regeringsuppdrag att se över ordningen för tillsynen av Polismyndigheten och Kriminalvården.¹ I likhet med utredaren bedömer vi att Kriminalvården ställs inför många utmaningar när myndigheten ska hantera platsbristen och det ökade inflödet av klienter till häkten och anstalter. Det är utmaningar som måste hanteras dagligen, och som kommer att finnas kvar under flera år framöver i väntan på att platser i nya eller utbyggda häkten och anstalter kan tas i bruk.

Statskontoret tillstyrker utredarens förslag. Vi bedömer att flera av förslagen ger Kriminalvården både tydligare rättsligt stöd och bättre förutsättningar att hantera beläggningstoppar. I dag behöver Kriminalvården ibland fatta särskilda och oönskade beslut om att dubbelbelägga rum i häkten och att tillfälligt placera en häktad i polisarrest till följd av bristen på häktesplatser. Kriminalvården behöver ibland även överskrida tidsfristerna för hur länge en person som ska avtjäna ett fängelsestraff kan vara placerad i häkte till följd av bristen på anstaltsplatser. Statskontoret anser att det varken är lämpligt eller hållbart att Kriminalvården ska fatta beslut om placeringar utan tydligt rättsligt stöd i väntan på att fler platser blir tillgängliga.

Statskontoret bedömer också att utredarens förslag om ändrade regler om inställelsetid vid anstalt och ökade möjligheter för Kriminalvården att skjuta upp verkställighet av fängelsestraff vid platsbrist ger Kriminalvården bättre förutsättningar att planera och att hitta en lämplig anstaltsplats för den dömda. Statskontoret instämmer med utredaren att det ställer höga krav på Kriminalvården

¹ Ju2023/02114 (delvis).

att bedöma om bland annat brottets karaktär och risken för brottsoffer gör det lämpligt att skjuta upp verkställigheten.

Statskontoret bedömer även att Kriminalvården skulle få större handlingsutrymme om fler fängelsestraff än i dag kan komma ifråga för att verkställas med elektronisk övervakning. Förslaget bidrar till att frigöra anstaltsplatser på ett märkbart sätt, men även till lägre kostnader i och med att frivården övertar ansvaret för klienten. Även i detta fall håller Statskontoret med utredaren om att det är viktigt att noggrant pröva om elektronisk övervakning är lämplig med hänsyn till bland annat brottets karaktär och brottsoffer.

Avslutningsvis vill Statskontoret påtala att det är viktigt att det utökade handlingsutrymmet bara används när det är nödvändigt, till exempel när det är motiverat av platsbrist eller när det finns synnerliga skäl. Det är också något som bör ges särskild uppmärksamhet i den uppföljning av lagändringarna som utredaren föreslår, och som även vi anser bör genomföras.

I detta ärende har avdelningschef Peter Kvist beslutat. Utredare Johan Wockelberg Hedlund har varit föredragande. I beredningen har också utredare Annika Gustafsson och enhetschef Erik Nyberg deltagit.

Datum: 2026-09-09

.....
Beslutande
Peter Kvist
Namnförtydligande

.....
Föredragande
Johan Wockelberg Hedlund
Namnförtydligande

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.